

**Zápis z jednání Oborového a verifikačního panelu č. 6 „Vědy o Zemi“
ve dnech 23. června – 29. srpna 2014**

Účastníci jednání: Prof. Ing. Luboš Borůvka, Dr., Doc. Dr. Ing. Miroslav Černík, CSc., Prof. RNDr. Jiří Frýda, Dr., Prof. RNDr. Jan Kalvoda, DrSc. (předseda), Doc. RNDr. Michael Komárek, Ph.D., RNDr. Pavel Krám, Ph.D., RNDr. Jiří Kvaček, CSc., Doc. RNDr. Ctirad Matyska, DrSc. (místopředseda), RNDr. Jan Pašava, CSc., Doc. RNDr. Daniela Řezáčová, CSc., RNDr. Petr Štorch, DrSc.

Místo jednání: V souladu s článkem 2 Jednacího řádu Oborového a verifikačního panelu (OVHP), který je vnitřním předpisem Rady pro výzkum, vývoj a inovace (RVVI), se členové OVHP č. 6 dohodli na dlouhodobém jednání prostřednictvím elektronické komunikace (tzv. elektronické jednání), prezenčního zasedání a průběžných osobních konzultacích při hodnotící činnosti v Národní knihovně. Prezenční zasedání OVHP č. 6 proběhlo dne 13. srpna 2014 od 11.00 do 13.00 hod v Národní knihovně za účasti devíti členů panelu. Toto zasedání mělo výrazně koordinační charakter a byly diskutovány praktické, odborné a administrativní záležitosti činnosti členů OVHP č. 6 v roce 2014.

Program jednání: Rámcový program byl dohodnut s ohledem na hlavní činnost OVHP č. 6 v roce 2014, která je definována ve Statutu OVHP a Jednacího řádu OVHP. Proces verifikace a hodnocení vybraných druhů publikačních výsledků se uskutečnil podle kapitol o podpíří I v aktualizované verzi „Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací“ (RVVI). Prováděcí předpisy činnosti panelu byly (a jsou) součástí Statutu OVHP a Jednacího řádu OVHP. Program jednání OVHP č. 6 může být v roce 2014 (od června do září) formálně strukturován do čtyř etap: a) příprava a zahájení činnosti panelu, b) verifikační a hodnotící činnost panelu, c) projednání a schválení výsledků práce, závěrů a usnesení panelu, d) předání schváleného zápisu, výsledků práce, závěrečných usnesení a dalších administrativních podkladů sekretariátu RVVI.

Výsledky verifikace a hodnocení vybraných druhů publikací v roce 2014: Záznamy o průběhu a výsledcích verifikace a hodnocení 252 publikací druhu B (odborná kniha) a C (kapitola v odborné knize) v rámci OVHP č. 6 „Vědy o Zemi“ jsou soustředěny v softwarové aplikaci poskytnuté sekretariátem RVVI, která je pro zadavatele a další oprávněné subjekty přístupná na elektronické adrese <http://pe.e-fractal.cz>. Členové panelu

konstatují, že při procesu verifikace a hodnocení předložených publikací druhu B a C postupovali výhradně podle pokynů a předpisů v kap. VI (str. 12 – 14) a dalších příslušných částí „Metodiky hodnocení“ a dále podle Statutu OVHP a Jednacího řádu OVHP. Při použití celočíselného hodnocení 0 – 3 (vždy nejméně dvěma hodnotiteli) podle čl. 2 Statutu OVHP byly z celkového počtu 252 publikací (výsledků) ohodnoceny 6. stupněm 2 publikace (0,79 %), 5. stupněm 12 publikací (4,76 %), 4. stupněm 31 publikací (12,30 %), 3. stupněm 51 publikací (20,24 %), 2. stupněm 37 publikací (14,68 %), 1. stupněm (tento stupeň je metodickým předpisem vyloučen) 0 publikací (0 %) a 0. stupněm 119 publikací (47,23 %). Stručný rozbor celkových výsledků, komentář a zkušenosti členů panelu, týkající se stanovených postupů, poskytnutých podkladů a koncepčních záležitostí, jsou uvedeny v následujícím souhrnu průběhu a diskuze činnosti OVHP č. 6 v roce 2014.

Souhrn průběhu a diskuze činnosti OVHP č. 6 v roce 2014:

A) Používaný systém a postupy v procesu hodnocení předložených výsledků v OVHP jsou neefektivní. Při respektování všech zásad a dodržení předepsaných postupů v „Metodice“, statutu a jednacím řádu se členové OVHP musí zabývat činnostmi, v nichž převažují (často zbytečné) administrativní úkony a nikoliv specializovaná odborná práce. Typickým příkladem jsou důvody, proč byla téměř polovina hodnocených výsledků klasifikována nultým stupněm. Soubor 252 výsledků totiž obsahoval velký počet položek, které byly do tohoto souboru z databáze RIV přeneseny, přestože vůbec neodpovídají (nesporně výzkumným institucím i správcům RIV, etc. známým) definicím výzkumných výsledků typu B a C. Navíc řada výsledků tohoto souboru nebyla v Národní knihovně vůbec dostupná (jak je v „Metodice“ stanoveno), což se často týká kapitol a knih publikovaných v zahraničních prestižních nakladatelstvích, a stupněm 0 tedy musely být označeny také vědecky nejhodnotnější publikace. Tyto závažné nedostatky byly (a jsou) velmi negativním faktorem celého procesu, který pak výrazně zkresluje údaje o kvalitě příslušné výzkumné organizace. Uvedená systémová resp. technická nedopatření (?) v souboru 252 výsledků, včetně zjištění duplicit různého druhu, měly být odstraněny ještě před jeho předložením odbornému panelu, což se bohužel nestalo.

B) Dalším nápadným rysem souborných výsledků hodnocení je skutečnost, že vyššími stupni (6, 5 a 4) bylo ohodnoceno pouze 45 publikací (17,85 %). Tato skutečnost, fakta uvedená v předešlém odstavci a okolnost, že na základě hodnocení výsledků v podpilíři I je nyní (pře)rozdělováno pouze 5 % bodů (viz přílohu č. 8 v „Metodice“), vedou **členy OVHP č. 6 k racionálnímu návrhu** v příštím období hodnocení výsledků u skupiny oborů „Vědy o

Zemi“ **zcela zrušit hodnocení** druhů publikačních **výsledků druhu B** (odborná kniha) a **C** (kapitola v odborné knize). **Skupina oborů věd o Zemi by tak mohla být podstatně efektivněji bodována na základě databází WOS (Jimp) a SCOPUS (JSC), tedy stejným způsobem (100 %), jaký je již v současné době akceptován a používán u skupin oborů fyzikálních, chemických, biologických a lékařských věd.** V souvislosti s tímto návrhem by (naopak) měla být **posílena odborná úloha EP** a také zvýšeny bodové bonifikace výsledků hodnocených v rámci pilíře II. Výzkumné organizace by totiž své nejlepší výsledky druhu B a C (letos v podpíří I jen cca 6 – 17 % !!?) mohly samy vybírat a předkládat pro hodnocení v Expertním panelu č. 6 „Vědy o Zemi“.

C) Přibližně 20 let v ČR používaný rozdělovník resp. klasifikace oborů (CEP, CEZ, RIV) je velmi zastaralý a při rozdělování výzkumných výsledků do skupin oborů pro hodnocení přináší řadu problémů. V OVHP č. 6 se tento administrativně dosti podstatný aspekt projevil hlavně u oborů demografie, sociální geografie a regionálního rozvoje. Publikace těchto oborů jsou výzkumnými organizacemi označovány jako D či (více specificky) DE, kde je zařazen obor „geografie“. Pokud by šlo o obory (a jejich četné specializace) fyzická geografie, regionální geografie, geoinformatika, etc., jejich výzkumné výsledky do kategorie D (vědy o Zemi) nesporně patří. Výše uvedené obory demografie, sociální geografie, atd. jsou však téměř výhradně nebo převážně (?) společenské vědy, jejichž výsledky by měly být odborně a expertně (v EP, pilíř II) nesporně hodnoceny ve skupinách společenských věd ! Na druhou stranu jiné obory (např. paleontologie, stratigrafie, klimatologie) nejsou v tomto rozdělovníku (resp. klasifikaci oborů – CEP, CEZ, RIV) vůbec uvedeny, přestože výzkumné výsledky těchto oborů tvoří významnou část publikací zahrnutých do RIVu.

D) Příprava, (pozdní) zahájení a celkový průběh pracovní činnosti OVHO č. 6 byly v tomto (úvodním) roce negativně ovlivněny administrativními resp. technickými problémy, z nichž pro hodnotící procesy byla zásadní pozdní příprava a spuštění softwarové aplikace a poměrně nevhodné letní (prázdninové) období pro vlastní hodnotící činnost. Skupina předsedů OVHP (a EP) se k těmto problémům průběžně vyjadřovala velmi kriticky, včetně požadavku na nezbytné posunutí termínů odevzdání výsledků hodnotící činnosti panelů. I v současné době je struktura této aplikace pro OVHP nedostatečná a značně komplikuje práci hodnotitelů. Některé údaje v aplikaci chybí (např. signatury knih, které obsahují kapitoly navržené k hodnocení) a některé údaje jsou matoucí. Hodnotitelé pak musí pracně hledat tyto údaje v jiných databázích Národní knihovny.

E) Členové OVHP č. 6 konstatují, že Odbor Rady pro výzkum, vývoj a inovace při Úřadu vlády ČR přípravu hodnocení výsledků v panelech nezvládl: a) členové OVHP se museli

významně zabývat zbytečnými administrativními úkony a nikoliv pouze specializovanou odbornou prací; b) struktura aplikace pro OVHP je dosud nedostatečná a byla zprovozněna pozdě; c) tento odbor nebyl schopen připravit včas pracovní smlouvy a navíc načasování požadovaných hodnocení do letního období není vhodné, d) podobné nedostatky byly také typické pro přípravu a podporu odborné činnosti v expertním panelu, v němž kromě českých členů (stejných jako v OVHP č. 6) působí i zahraniční experti. Členové OVHP č. 6 žádají, aby Komise pro hodnocení výsledků výzkumných organizací a ukončených programů při RVVI předložila tyto stížnosti předsedovi RVVI a navrhla mu, aby se zabýval i osobní odpovědnosti manažerů výše uvedeného odboru.

V diskuzi členů OVHP č. 6 byl důrazně vysloven i zásadní nesouhlas některých členů panelu se stávajícím systémem (a metodikou) hodnocení výsledků výzkumných organizací v ČR, včetně názoru podporujícího jeho zrušení. Z veřejně dostupných informací (např. o pilotním metodickém projektu MŠMT ČR) však není možné uspokojivě ani odhadnout, jaký (kvalitativně lepší) systém hodnocení by měl v blízké budoucnosti stávající postupy tohoto druhu nahradit.

Závěry a usnesení:

1. Členové OVHP č. 6 schvalují **soubor výsledků verifikace a hodnocení 252 publikací skupiny oborů věd o Zemi, který je zaznamenán v příslušné softwarové aplikaci** a zápis z průběžného jednání tohoto panelu v roce 2014. Předseda panelu předá schválený zápis z jednání a závěrečná usnesení OVHP č. 6 sekretariátu Rady VVI, který je zveřejní na webové stránce www.vyzkum.cz (článek 4 odstavec 3 Jednacího řádu OVHP).
2. Členové OVHP č. 6 žádají, aby v tomto zápisu uvedené připomínky a kritický komentář ke stávající metodice a přípravě hodnocení výsledků výzkumných organizací (nejen) ve vědách o Zemi, byly projednány Komisí pro hodnocení výsledků a ukončených programů při RVVI.

Přijaté závěry a usnesení z jednání OVHP č. 6 schválili hlasováním per rollam všichni účastníci jednání resp. členové panelu: Luboš Borůvka, Miroslav Černík, Jiří Frýda, Jan Kalvoda, Michael Komárek, Pavel Krám, Jiří Kvaček, Ctirad Matyska, Jan Pašava, Daniela Řezáčová, Petr Štorch

V Praze 29. srpna 2014

Zápis o jednání schválil: Prof. RNDr. Jan Kalvoda, DrSc., předseda OVHP č. 6